

Kuopion kaupunki
Kaupunginhallitus

06.06.2022

Julkinen

Kokoustiedot

Aika 06.06.2022 maanantai klo 15:00 - 18:00

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen kokoushuone

Saapuvilla olleet jäsenet

Alexi Eskelinen, puheenjohtaja
Ari (Allu) Koskinen
Tiina Kaartinen, klo 15.00 - 17.30, asiat 1 - 5
Miia Eskelinen-Fingerroos
Kaisa Kantele
Hannu Kokki, klo 15.00 - 16.50, asiat 1 - 3
Jaakko Kosunen, varajäsen, klo 16.50, asia 4 - 8
Vesa Linnanmäki
Sallamaarit Markkanen
Pekka Niiranen
Minna Reijonen, Teams
Mika Wallius

Muut saapuvilla olleet

Jarmo Pirhonen	kaupunginjohtaja, esittelijä
Jari Kyllönen	apulaiskaupunginjohtaja
Jari Saarinen, Teams	apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Vähäkangas	apulaiskaupunginjohtaja
Tuula Väätäinen	valtuuston puheenjohtaja
Leila Savolainen	valtuuston 1. varapuheenjohtaja
Harri Auvinen	valtuuston 2. varapuheenjohtaja, klo 15.00 - 16.40, asiat 1 - 3
Kirsi Soininen	markkinointijohtaja, Teams
Sirpa Lätti-Hyvönen	strategiajohtaja
Heikki Vienola	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä

Asiat 178 - 185 §

Allekirjoitukset Pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Alexi Eskelinen puheenjohtaja	Heikki Vienola pöytäkirjanpitäjä
----------------------------------	-------------------------------------

Pöytäkirjan tarkastus Kuopiossa, 13.6.2022

Ari Koskinen	Tiina Kaartinen
--------------	-----------------

Sallamaarit Markkanen

Pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä

Tarkastettu pöytäkirja on yleisesti nähtävänä Kuopion kaupungin verkkosivuilla www.kuopio.fi/paatoksenteko 14.6.2022

Heikki Vienola
pöytäkirjanpitäjä

Muutoksenhakukiellot

Kuntalain 136 §:n mukaan ei oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta voi tehdä §:ien 178 – 185 osalta, koska päätökset koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Käsitellyt asiat

Nro	§	Liite/ viite*	Otsikko	Sivu
1	178 §		Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
2	179 §		Pöytäkirjantarkastus	5
3	180 §	1 *	Talousarviokehys vuoden 2023 talousarvioksi ja talousarvion laadintaperiaatteet	6
4	181 §	2	Vastaus valtuustoaloitteeseen tuen tunnistamisen välineistä ja vanhempien tukipalveluihin ohjautumisesta neuropsykiatrisesti oireilevien lasten kohdalla	9
5	182 §	3 - 4	Kuopion väestö, työpaikat ja asuminen - asumisen rakentamisen eteneminen ja käyttöönotettavat alueet vuosina 2023 - 2027	16
6	183 §	5	Kuopion toimitilahankkeiden hankeohje	20
7	184 §		Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi / lausunto	22
8	185 §	*	Kaupunginhallituksen tiedonantoja 6.6.2022	33

Muutoksenhaku

178 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätösehdotus

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Kokous todettiin yksimielisesti laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

179 §

Pöytäkirjantarkastus**Päätösehdotus**

Pöytäkirja tarkastetaan välittömästi kokouksen jälkeen, mikäli se on teknisesti mahdollista, kuitenkin viimeistään kokousta seuraavan viikon maanantaina (pyhäpäivän sattuessa seuraavana arkipäivänä). Pöytäkirja lähetetään puheenjohtajalle, pöytäkirjanpitäjälle ja pöytäkirjantarkastajille sähköisesti allekirjoitettavaksi. Pöytäkirja pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa (www.kuopio.fi) kuntalain 140 §:n mukaisesti.

Valitaan pöytäkirjantarkastajat. Vuorossa ovat jäsenet Ari Koskinen ja Tiina Kaartinen.

Päätös

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin jäsenet Tiina Kaartinen ja Ari (Allu) Koskinen. Muilta osin kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

Talousarviokehys vuoden 2023 talousarvioksi ja talousarvion laadintaperiaatteet**Talousjohtaja Marja-Leena Martikainen
Talous- ja omistajaohjaus**

Talousarvion laadinnan lähtökohtana on kaupunginvaltuuston 16.5.2022 vahvistama Kuopio 2030 -strategia, johon talousarvion toiminnan tavoitteiden valmistelu perustuu. Strategiassa talouden kehityksen tavoitteeksi on asetettu positiivinen talouden tulos vuodesta 2023 eteenpäin. Kaupunkitasoiset, valtuustoon nähden sitovat tavoitteet valmistellaan osana talousarvion valmistelua.

Talousarviokehyksessä kaupunginhallitus määrittelee reunaehdot lautakunnille talousarvion laatimiseksi. Talousarviokehysten valmistelua ovat haastaneet useat epävarmuustekijät. Erityisesti epätietoisuus sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen hallintouudistuksen kokonaisvaikutuksia kuntien talouteen, hintatason nousu ja avoinna oleva kunta-alan työmarkkinatilanne.

Vuoden 2023 kehykseen ovat vaikuttaneet mm. seuraavat tekijät:

- Hyvinvointialueen syntyminen vuoden 2023 alussa ja siitä aiheutuvat muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa.
- Lomituspalveluiden siirtyminen Iisalmen kaupungin vastuulle vuoden 2023 alussa.
- Kuntakokeilun jatkuminen ja kotouttamisen vastuiden siirtyminen työllisyyspalveluille sekä TE-palveluiden uudistuksen valmistelu.
- Hintojen nousu ja indeksikorotukset.
- Sisäisten vuokrien muutokset kasvavien kustannusten ja uusien toimintojen myötä.
- Henkilöstömitoituksen tarkistus.
- Lainsäädännön muutosten vaikutukset palveluiden kysyntään mm. varhaiskasvatuspalveluissa ja II-asteen koulutuksen maksuttomuuden laajentuminen uudelle ikäluokalle.

Valmistelun tuloksena koko kaupungin toimintakate vuodelle 2023 päättyy -278,7 milj. euroon. Hyvinvointialueelle siirtyvät toiminnot huomioiden vertailukelpoinen muutosprosentti koko kaupungin osalta vuoden 2022 talousarvioon verrattuna on +5,6 %. Kuopion Tilapalvelut laatii talousarvioletyksiensä niin, että tuloutus kaupungille säilyy vähintään ennallaan ja vuosikate kattaa poistot.

Vuoden 2023 verotulo- ja valtionosuusarvioissa on hyödynnetty Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön kuntakohtaisia laskelmia, joihin on arvioitu kuntatalouteen kohdistuvat toimenpiteet vuodelle 2023. Arvioissa on huomioi-

tu hyvinvointialueuudistus. Talouskasvu, työllisyyden paraneminen sekä väestönlisäys luovat pohjaa hyvälle kunnallisverotulojen kehitykselle, joka on sisällytetty talousarviokehykseen. Verotuloarviot vuodelle 2023 on tehty nykyisillä veroprosenteilla huomioituna hyvinvointialuemuutoksesta johdettu lakisääteinen tuloveroprosenttileikkaus 12,64 %.

Kuopion kaupungin osalta vuoden 2023 veroennusteeseen sisältyy kerta-luontoisia tulovero- ja yhteisöverotilityksiä arviolta 20 - 25 milj. euroa, eikä kustannustasoa tule siten kiinnittää vuoden 2023 verorahoituksen tasolle. Sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen talousvaikutukset ovat epävarmoja ja siirtolaskelmat tarkentuvat syksyn aikana. Kuopion kaupungin strategiassa talouden kehityksen tavoitteeksi asetettu on positiivisen talouden tulos vuodesta 2023 eteenpäin.

Kehysvalmistelussa on asetettu tavoitteeksi, että koko kaupunki tulisi tekemään 6,1 milj. euroa ylijäämää vuonna 2023. Vuosikate kattaa poistot täysimääräisesti. Lisäksi talousarvion valmistelulle on asetettu mm. seuraavat kaupunkitasoiset laadintaperiaatteet:

- Toimintatuottojen lähtökohtana on kasvava kävijä-/suoritemäärä huomioiden palvelutarpeen kasvu.
- Kustannusten kasvu on mahdollisuuksien mukaan vietävä täysimääräisenä palveluiden käyttäjiltä perittäviin hintoihin.
- Tehokkuuden ja tuottavuuden parantaminen on tavoitteena kaikissa toiminnoissa.
- Henkilöstösuunnittelu pohjautuu palvelutarpeeseen ja tarvittavaan osaamiseen.

Valtuuston hyväksymän taloussuunnitelmakauden investointitaso on korkea erityisesti suhteessa vuosikatteeseen, eikä tilanne ole kehysneuvottelujen perusteella helpottumassa ilman investointisuunnitelman uudelleen-tarkastelua. Investointien painopiste on kouluissa ja päiväkodeissa. Savilahden alue jatkuu vuonna 2023 keskeisenä kehittämiskohteena, missä väestönsuoja-tapahtumakeskuksen rakentaminen tuovat haastetta investointitasoon. Kaupunki velkaantuu lisää, sillä vuosikatteen tuoma tulorahoitus ei riitä kattamaan investointimenoja kuin osittain. Investointisuunnitelman valmistelua jatketaan kaupunginhallituksen johdolla.

Lautakuntien tulee esittää vuoden 2023 tuloarviot ja määrärahat ja keinot toimintakatetavoitteeseen pääsemiseksi talousarvion valmisteluajataulun mukaisesti viimeistään 14.9. Lautakuntien talousarvioesitys sisältää myös toimenpiteet valtuustoon nähden sitoviin tavoitteisiin sekä henkilöstösuunnitelman.

Veroprosenttiesitykset käsitellään kaupunginhallituksessa 24.10. ja kaupunginvaltuusto päättää veroprosenteista 14.11. Kaupunginjohtajan talousarvioesitys julkaistaan 10.10.2022.

Liitteet

- 1 4597-2022 Talousarvion valmisteluperiaatteet vuodelle 2023 koko kaupungin tasolla.pdf
- Palvelualuekohtainen talousarviokehys vuodelle 2023 (jaetaan erikseen kokoukseen osallistuville)

Viiteaineisto

- 1 4597/2022 Palvelualuekohtainen talousarviokehys vuodelle 2023_A - Ei julkaista verkkoon.pdf

Valmistelija

Marja-Leena Martikainen
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 2153

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen
Kaupunginhallitus

1. hyväksyy vuoden 2023 talousarvion valmisteluperiaatteet ja
2. hyväksyy vuoden 2023 talousarvion laadintaa lautakunnissa ohjaavan sitovan palvelualuekohtaisen kehyksen.

Päätös

Talousjohtaja Marja-Leena Martikainen oli kokouksessa kuultavana asiakohdassa. Taloussuunnittelija Heini Piironen oli kokouksessa läsnä asiaa käsiteltäessä. Martikainen poistui kokouksesta asiakohdan käsittelyn aikana. Piironen poistui kokouksesta asiakohdan käsittelyn jälkeen.

Keskustelun kuluessa jäsen Kaisa Kantele esitti, että vuoden 2023 talousarviokehysten tavoitteena tulisi olla 0 tulos. Esitystä ei kannatettu, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen.

Keskustelun kuluessa jäsen Ari (Allu) Koskinen esitti jäsen Pekka Niirasen kannattamana, että vuoden 2023 talousarvion valmisteluperiaatteisiin lisätään kohtaan 3. toimintatuotot seuraava kohta: "Palveluita konseptoidaan, markkinointia tehostetaan sekä digitalisaatiota lisätään palvelutason ja tulo-tason parantamiseksi." Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti jäsen Ari (Allu) Koskisen tekemän muutosesityksen.

Muilta osin kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

Merkittiin, että valtuuston II varapuheenjohtaja Harri Auvinen poistui kokouksesta asiakohdan käsittelyn jälkeen.

Perusturva- ja terveyslautakunta

29 §

24.5.2022

§ 181

Asianro 11538/06.00.00/2021

Vastaus valtuustoaloitteeseen tuen tunnistamisen välineistä ja vanhempien tukipalveluihin ohjautumisesta neuropsykiatrisesti oireilevien lasten kohdalla**Päätöshistoria**

Perusturva- ja terveyslautakunta 24.5.2022 29 §

**Terveysjohtaja Pertti Lipponen
Terveyspalvelujen tukipalvelut**

Tanja Airaksinen, Henna-Riikka Pitkänen, Jani Sinervirta ja 11 muuta valtuustoaloitteen allekirjoittajaa Kuopion kaupunginvaltuustosta pyytävät vastausta sosiaalisen, tarkkaavuuden ja keskittymisen ongelmien ja nepsy-oireisten lasten varhaisen tunnistamisen toimintamallista ja testivälineistä perusterveydenhuollossa (neuvola, koululääkäri, oppilashuolto, tk-lääkäri) ja perheille suunnatuista info- ja tukipalveluista.

Lasten neuropsykiatriset häiriöt ovat perustaltaan neurobiologisia eli kehityksellisiä aivojen toimintaan liittyviä häiriöitä. Neuropsykiatriset vaikeudet vaikuttavat mm. sosiaaliseen vuorovaikutukseen, tunteiden, käyttäytymisen, keskittymisen ja tarkkaavaisuuden, impulssien ja aktiivisuuden säätelyyn sekä oman toiminnan ohjaamiseen. Oireet tyypillisesti vaihtelevat eri lapsilla ja samallakin lapsella oirekuva voi vaihdella kehityksen eri vaiheissa. Neuropsykiatrisiin häiriöihin liittyy usein myös unen, oppimisen, kielenkehityksen ja motoriikan haasteita, mielialavaihteluita, ahdistus- tai pakko-oireisuutta sekä aistiherkkyyttä. Neuropsykiatrisia häiriöitä ovat tarkkaavaisuushäiriö (ADHD, ADD), autismlähtöinen häiriö ja nykimishäiriöt (Touretten oireyhtymä).

Kuopio on rekrytoinut aiemman valtuustoaloitteen pohjalta kaksi (2) nepsy-työntekijää, jotka keskittyvät kuntoutusohjaukseen ja aiemmin pitkälti ostopalveluina hankittuun nepsy-valmennukseen. He aloittavat työnsä 19.4.2022. Osana hyvinvointialueen valmistelua on meneillään alueellisen nepsy-ohjauksen kehittämishanke, jossa myös Kuopio on mukana. Yhtä selkeää toimintamallia ei tällä hetkellä vielä ole käytössä, sillä nepsy-oireilevien lasten ja nuorten elämäntilanteet voivat olla hyvin erilaisia. Kehittämistyötä on kuitenkin viety eteenpäin Pohjois-Savon hyvinvointialueen Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeessa II-vaiheessa. Perhekeskustoiminnan kehittämisessä nepsy-koordinaatio/tiimimallia suunnitellaan ja pilotoidaan. Projektissa kartoitetaan Pohjois-Savon alueella palvelupolkuja, pilotoidaan nepsy-tiimiä, joka tukee matalalla kynnyksellä lapsia, perheitä sekä myös sivistystoimen ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia perustasolla. Lisäksi nepsy-asiantuntemusta kytetään monitoimijaiseen perhekeskustiimiin.

Neuvolassa lasten sosiaalista käytöstä, tarkkaavuutta ja keskittymistä seuloaan esimerkiksi 3 v ja 6 v ikäkausitehtävien avulla, 4-vuotiaana Leikki-ikäisen lapsen neurologisen arvion (Lene) sekä 5-vuotiaana puheen ja kielikehityksen arviointimenetelmän (Lumiukkoseula) avulla. Ikäkausitarkastuksissa lasta havainnoidaan, kuten myös lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutustakin.

Vauvan 3 kk ikäkausitarkastuksen yhteydessä vanhemmat täyttävät voimavaralomakkeet ja Audit kyselyn (10 kysymystä alkoholin käytöstä), 1.5-vuotiskäynnille he tuovat varhaiskasvatuksen yhteistyölomakkeen ja täyttävät Audit kyselyn. 1.5 v käynti on ns. laaja tarkastus ja siihen pyydetään molemmat vanhemmat mukaan. Tähän ikäkauteen kuuluu myös lääkärintarkastus. 4-vuotiskäynnillä vanhemmat täyttävät arjen voimavaralomakkeen sekä tuovat varhaiskasvatuksen yhteistyölomakkeen neuvolaan. Vastaanottokäynnillä vanhempien kanssa keskustellaan, heitä kuunnellaan ja pyritään myös muodostamaan kokonaiskäsitys niin lapsen psyykkisestä kuin fyysisestä kasvusta ja kehityksestä kuin muun perheen hyvinvoinnista ja vuorovaikutuksesta. Neuvola voi tarvittaessa pyytää vanhempien luvalla varhaiskasvatuksesta lapsikuvauksen ja laittaa myös neuvolakäynnistä lapsikuvauksen varhaiskasvatukseen vanhempien mukana. Tarvittaessa on mahdollista hyödyntää monitoimijaista arviointimallia, jossa kutsutaan koolle monialainen tiimi ns. Yhteiselle ajalle, jolloin lapsen/perheen tilannetta voidaan arvioida kokonaisvaltaisemmin. Myös eri yhteistyötahoja on mahdollista konsultoida ja myös lääkärikonsultaatio on aina mahdollinen.

Mikäli herää huoli lapsen oireilusta (joko vanhemmilla, neuvolassa tai varhaiskasvatuksessa), voidaan tarvittaessa täyttää myös erillisiä tuen tarvetta selventäviä lomakkeita (mm. LAPS, PikkuLAPS, Vahvuuksien ja vaikeuksien kyselylomake, Pohjoismainen kyselylomake lapsen kehityksestä ja käyttäytymisestä 2 – 5 v + vanhemman + opettajan- kyselyt, tarkkaavaisuuden kyselylomake). Varsinaiset diagnostiset tutkimukset tai lääkehoidon aloitus vaatii aina lääkärin suunnittelemat tutkimukset.

Perheille suunnatuista info- ja tukipalveluista neuvola saa tiedon kuten muutkin toimijat pääsääntöisesti perhekeskusverkoston tai sähköisen viestinnän kautta. Vanhemmille voidaan tarjota lisäkäyntejä (keskustelukäyntejä) myös neuvolaan, jos perhe kokee ne tarpeellisiksi.

Kouluterveydenhuolto sisältää lakisääteiset määräaikaiset lapsen, nuoren ja hänen perheensä hyvinvointia kartoittavat ja edistävät terveystarkastukset. Lisäksi kouluterveydenhuoltoon kuuluvat yksilölliset tarveharkintaiset tukikäynnit ja moniammatillinen yhteistyö oppilashuollon ja koulun kanssa, ja oppimisympäristön terveellisyys sekä turvallisuuden valvontaan osallistuminen. Kouluterveydenhuollossa sairaanhoitoon kuuluu ainoastaan tapaturmien ensiapu. Varsinainen sairaanhoito kuten neuropsykiatristen ongelmien tutkiminen ja hoito eivät ole kouluterveydenhuollon tehtäviä.

Kouluterveydenhuolto toimii THL suositusten mukaisesti käyttäen mm. valtakunnallisia lomakkeita sekä kyselykaavakkeita. Yhtenä tällaisena on masennuksen tunnistamiseen ja seulomiseen käytettävä R-BDI-lomake.

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden tavoitteena on tukea oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia opiskelun ja koulunkäynnin tuen ja ohjauksen avulla. Monialaisen yhteistyön avulla pyritään tunnistamaan tuen tarpeita ja tarjoamaan tukea opiskeluun ja koulunkäyntiin. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisina psykologeilla ja kuraattoreilla on käytössään erilaisia työmuotoja ja -välineitä, joilla pyritään selvittämään ja arvioimaan oppilaan ja perheen tilannetta ja tuen tarvetta kokonaisvaltaisesti. Opetushenkilöstö voi konsultoida opiskeluhuollon palveluiden henkilöstöä kaikissa oppilaitoksissa ja esiopetusyksiköissä. Jos oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi, että opiskelijan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan opiskeluhuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

Valtuustoaloitteessa ehdotettava erinäisten neuropsykiatrisen kirjon sairauksien seulonta kaikilta koulu-, opiskeluterveydenhuollon ja neuvolan ikäryhmiin kuuluvilta tuhansilta asiakkailta ei ole valtakunnallisten suositusten mukaista.

Kouluikäisen kohdalla huolen herätessä esiselvittelyinä pyydetään tarvittaessa esimerkiksi opettajalta kirjallinen palaute oppilaan selviytymisestä luokkayhteisössä tai esimerkiksi yläkouluikäisellä ahdistuneisuutta epäiltäessä oppilaan täyttämä GAD-7 kysely. Tarkkaavaisuushäiriöepäilyissä on omat seulontalomakekyselynsä ja autismikirjon häiriötä epäiltäessä käytetään ASSQ- ja/tai Viivi-lomakkeita. Kyselyt tehdään kohdennetusti ja yksilöllisesti eikä koko ikäluokka seuloen.

Kasvatus- ja perheneuvontaan voi ohjautua asiakkaaksi vanhempien tai verkoston yhteydenoton perusteella tai lääkärin läheteellä. Kasvatus- ja perheneuvontaan ohjautuvista asiakkaista osalla on jo ilmoittautumisvaiheessa selvillä tuentarve suhteessa lapsen nepsy-piirteisiin. Osa neuropsykiatrisesti oireilevista asiakkaista ohjautuu ensisijaisesti muun syyn perusteella kasvatus- ja perheneuvontaan ja nepsy-oireiden tunnistaminen, selvittely ja tuki järjestyvät muun työskentelyn aikana. Etenkin pienten lasten kohdalla ensisijaisesti tuetaan vanhempia lapsen ohjaamisessa ja lapsen kanssa vuorovaikutuksessa ja tehdään tarvittaessa yhteistyötä muun verkoston (varhaiskasvatus, neuvola, lasten kuntoutus, sosiaalipalvelut) kanssa. Tuki voi olla tällöin kuntoutuksen suunnittelua, vanhempien kanssa työskentelyä yksilöllisesti, koko perheen kanssa työskentelyä tai ryhmämuotoista. Perheelle annetaan tilanteen mukaan kirjallista materiaalia (mm. Arki toimimaan -opas) sekä tietoa palveluista ja järjestöjen toiminnasta. Matalan kynnyksen ryhmänä Kasvatus- ja perheneuvonnassa tarjotaan avoimia ja maksuttomia kerta- infoja vilkkaiden, liikkuvaisten ja tarkkaamattomien alle kouluikäisten lasten vanhemmille.

Neuropsykiatrisen oireilun arviointi osana diagnostista selvittelyä tehdään tyypillisesti noin 5-vuotiaana, joskus myös vanhempana. Menetelminä oireilun arvioinnissa vanhempien, varhaiskasvatuksen tai koulun edustajan haastattelut, havainnointi, lomakearvioinnit (Kesky, pikku-Kesky, Viivi, Tarkkaavaisuuden kyselylomake, ASSQ, SRS) ja tarvittaessa myös perheen vuorovaikutuksen arviointi (MIM). Lisäselvityksenä toteutetaan psykologin yksilötutkimukset tarpeen mukaan (kognitiivisen tason arviointi, tarvittaessa tunne-elämän arviointi) ja ohjataan diagnostiseen arvioon lääkärin vastaanotolle. Perheen näkökulmasta lääkärin vastaanotto toteutuu irrallaan tutkimusprosessista, koska kasvatusta ja perheneuvonnassa ei enää ole käytettävissä omaa lääkäriresurssia. Tämä on koettu aikaisemmin hyvänä perheen näkökulmasta. Vuoropuhelu lääkärin ja kasvatusta ja perheneuvonnan työntekijöiden välillä asiakkaan tarpeista/tilanteesta jää nykytilanteessa niukemmaksi. Tarkkaavaisuushäiriöiden osalta käytäntö on ollut verrattain selkeä ohjata nepsy-tiimiin, mutta autismin kirjon diagnoosien osalta käytäntö on ollut vaihtelevampi (joko perustaso tai erikoissairaanhoidon), mikä vaikeuttaa prosessin etenemisestä viestimistä perheelle. ADHD-diagnoosin saaneiden 5 - 12-vuotiaiden lasten vanhemmille on tarjolla yksilöllisen ohjauksen lisäksi Strategia-kurssi. Kurssi koostuu viidestä kokoontumiskerrasta, jotka puolestaan rakentuvat luennoista ja yhteisistä keskusteluista.

Opetushenkilöstöllä ja vanhemmilla on keskeinen rooli tuen tarpeiden tunnistamisessa ja lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen tukemisessa arjen ympäristöissä. Opetushenkilöstön osaamisen varmistaminen on tärkeää pedagogisen tuen, opiskeluhuollollisen tuen ja sitä kautta myös muun tuen järjestämisessä. Vanhemmille tarjotaan opiskeluhuollossa ohjausta ja neuvontaa lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen tukemiseen ja haasteisiin liittyen, mutta lisäksi tarvitaan usein kohdennetumpaa ja pitkäkestoisempaa tukea ja ohjausta (esimerkiksi vanhemmille suunnatut ryhmät, hoidollinen työskentely, kuntoutus).

Varhaiskasvatuksessa on vahvistettu opetushenkilöstön osaamista nepsy-asioissa ja koulutettu noin 50 varhaiskasvatuksen opettajaa ja erityisopettajaa nepsy-valmentajiksi. Tuki aloitetaan heti tuen tarpeen ilmetessä. Tuen tarpeen arvioinnissa on käytössä tehostettu havainnointi ja moniammatillinen yhteistyö. Varhaiskasvatuksessa käynnistyy syksyllä 2022 ProVaka-toimintamalliin liittyvä usean vuoden mittainen koulutusprosessi. ProVaka-toiminnan tavoitteena on vahvistaa inklusiivista, kaikille yhteistä varhaiskasvatusta hyödyntämällä päiväkodin omia resursseja ja vahvistamalla henkilökunnan ammatillista osaamista. Aikuisten toimintamalleja kehittämällä voidaan rakentaa lasten sosiaalisia taitoja systemaattisesti ja johdonmukaisesti tukeva toimintakulttuuri. Tähän pyritään kaikille yhteisillä tavoitteilla ja toimintatavoilla sekä positiivisella palautteella

Perusopetuksessa on koulutettu yli 100 luokan-, aineen-, ja erityisopettajaa nepsy-valmentajiksi, jotta he voivat tukea luokassaan opiskelevia oppilaita. Lisäksi he auttavat kollegoitaan omassa koulussa tunnistamaan nepsy-haasteita ja suunnittelemaan tukitoimenpiteitä nepsy-haasteisiin. Perusopetus on saanut pysyvää talousarviorahaa koulutusten toteuttamiseen ja jatkossa vuosittain pyritään kouluttamaan 20 - 40 opettajaa nepsy-valmentajiksi.

Yhteenvetona

Alle kouluikäisten lasten neuropsykiatristen oireiden tunnistamisessa keskeinen rooli on vanhempien, lastenneuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyöllä. Neuvolassa tuen tarpeen tunnistamisen apuvälineenä käytetään tarvittaessa lomakkeita, varhaiskasvatuksen lapsikuvausta ja lisäksi on mahdollista konsultoida lastenlääkärinä tai moniammatillista verkostoa (Yhteinen aika). Usein perheet ohjautuvat kasvatus- ja perheneuvontaan tarkempaan selvittelyyn ja saamaan tukea. Kasvatus- ja perheneuvonnassa etenkin pienten lasten kohdalla ensisijaisesti tuetaan vanhempia lapsen ohjaamisessa ja lapsen kanssa vuorovaikutuksessa joko yksilöllisesti tai ryhmämuotoisesti. Ryhmämuotoista tukea on saatavilla alle kouluikäisten vilkkaiden ja tarkkaamattomien lasten vanhemmille matalan kynnyksen kerta infon muodossa ja tarkkaavaisuushäiriö diagnoosin saaneiden lasten vanhemmille laajemman Strategia-kurssin muodossa. Lisäksi muun verkoston (varhaiskasvatus, neuvola, lasten kuntoutus, sosiaalipalvelut) kanssa suunnitellaan tarvittavaa kuntoutusta ja tukitoimia. Perheelle annetaan tilanteen mukaan kirjallista materiaalia (mm. Arki toimimaan -opas) sekä tietoa palveluista ja järjestöjen toiminnasta. Neuropsykiatristen oireiden arviointi osana diagnostista selvittelyä tehdään kasvatus- ja perheneuvonnassa tyypillisesti noin 5-vuotiaana. Arvioinnissa menetelmänä keskeisessä roolissa tiedonkeruu ja lomakearviointit, tarpeen mukaan toteutetaan myös psykologin tutkimus ennen lääkärille ohjaamista diagnostiseen arvioon.

Kouluikäisen lapsen nepsy-oireiden selvittelyssä aloite selvityksiin tulee usein opettajalta. Oppilashuollon psykologin rooli on keskeinen arvioinnin toteuttamisen osalta. Arviointia tehdään monialaisena yhteistyönä. Monialaisen arvioinnin jälkeen tarjotaan lapsen ja perheen tilanteeseen soveltuva tukea ja tarvittaessa sovitaan jatkoselvittelyistä terveydenhuollossa. Jos asia ole ratkaistavissa koulu- tai opiskeluterveydenhuollossa, terveydenhoitaja ohjaa asiakkaan neuropsykiatriaan perehtyneelle lääkärille jatkohoidon suunnittelua varten. Lääkäri huolehtii diagnostiikasta, antaa hoito-ohjeet, aloittaa tarvittaessa lääkityksen ja laatii kuntoutussuunnitelman sisältäen tarvittaessa KELA-etuudet, asiakas perheineen saa perustiedon ja ohjauksen. Seurannat pyritään sopimaan perustasolle; ensitieto/sopeutumisvalmennuskurssille sekä vertaistukijärjestöjen palveluihin. Tämän tapaisen palvelun saatavuus on hyvä ja hoitoon pääsy toteutuu 3 kk:n sisällä. Joskus kesäaikoina on viivettä opettajan kirjallisen palautteen saamisen tai koulupsykologin tutkimusviiveiden vuoksi.

Laaja-alaiset kehityshäiriöt vaativat lastenpsykiatrian / lastenneurologian / nuorisopsykiatrian moniammatillisen työryhmän diagnostista arviota ja hoidon suunnittelua erikoissairaanhoidossa. ADHD-epäilyt lähetetään kaupungin lasten poliklinikalle 6-vuotiaasta alkaen, kun vanhemmilla / koululla herää epäily häiriöstä. Edeltävästi tehdään tarvittavat esiselvitykset mm. psykologin arvio. Tämän toiminnan tukena käytetään asianmukaisia kyselykaavakkeita. Oirekirjot voivat olla päällekkäisiä, joten kaikki oireilu ei ole alkuperältään neuropsykiatrista ja vaatii siis yksilöllistä arviointia ja suunnittelua. Vaarana on lapsen yksilöllisten luonteenpiirteiden medikalisaatio.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Terveysjohtaja Pertti Lipponen:

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyy yllä olevan lausunnon ja antaa sen kaupunginhallitukselle vastauksenaan valtuustoaloitteeseen.

Liitteet

11538-2021-1 Aloite 1080686_1_1.pdf
11538-2021-1 11538_2021 Allekirjoitukset - Valtuustoaloite 29.11
1082923_1_1.pdf

Viiteaineisto

Valmistelija

Pertti Lipponen

puh. +358 44 718 6271

Kaj Korhonen

puh. +358 44 718 6541

Hanna-Mari Tanninen

puh. +358 44 718 6513

Hertta Ollikainen

Pauliina Sulku

puh. +358 44 718 6620

Miia Uotinen

puh. +358 44 718 4066

Heidi Katariina Räsänen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyy terveysjohtajan esityksen.

Päätös

Merkittiin, että terveyskeskuslääkäri Hertta Ollikainen, psykologi Heidi Räsänen ja apulaisylilääkäri Kaj Korhonen olivat läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn ajan klo 15.40 - 16.05.

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti apulaiskaupunginjohtajan ehdotuksen.

Kaupunginhallitus 6.6.2022

Vaikutusten arviointi

-

Liitteet

2 11538/2021 Valtuustoaloite 21112021 Tuen tunnistamisen välineistä

Valmistelija

Pertti Lipponen

puh. +358 44 718 6271

Kaj Korhonen

puh. +358 44 718 6541

Hanna-Mari Tanninen

puh. +358 44 718 6513

Hertta Ollikainen

Pauliina Sulku

puh. +358 44 718 6620

Miia Uotinen

puh. +358 44 718 4066

Heidi Katariina Räsänen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se merkitsee saadun selvityksen tiedoksi vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Koulu- ja neuvolalääkäri Hertta Ollikainen oli kokouksessa kuultavana asiakohdassa. Hän poistui kokouksesta kuulemisen jälkeen.

Merkittiin, että jäsen Hannu Kokki poistui kokouksesta asiakohdan käsittelyn aikana ja että hänen sijalleen kokoukseen saapui varajäsen Jaakko Kosunen.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

Kuopion väestö, työpaikat ja asuminen - asumisen rakentamisen eteneminen ja käyttöön otettavat alueet vuosina 2023 - 2027**Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen
Kaupunginhallitus**

Kuopion väestöä, elinkeinoja sekä asumista koskevat lähtötiedot on koottu ja tarkistettu tulevan vuoden talousarvion laadintaa varten. Lähtötietoja käytetään myös useamman vuoden käsittävän toiminta- ja taloussuunnittelun, palvelujen suunnittelun sekä kaavoituksen perusteina. Lähtötietoihin on koottu talousarvion 2022 mukaiset palvelurakennusinvestoinnit. Asuntotuotannon ohjelmointia tarkistetaan vuodelle 2023 hyväksyttävän talousarvion/toiminta- ja taloussuunnitelman (2023 - 2026) yhteydessä.

Laajempi raportti julkaistaan luettavaksi Power BI -muodossa.

Väestökehitys

Kuopion virallinen väkiluku 31.12.2021 oli 121 543 henkilöä. Kuopio on väkiluvultaan Suomen 8. suurin kaupunki.

Kuopion väestönkasvu oli 1 333 henkeä (+1,1 %) vuonna 2021 ja 928 henkeä (+0,8 %) vuonna 2020. Kuopio oli Suomen sisäisessä muuttoliik-
keessä toiseksi muuttovetovoimaisin kaupunki Tampereen jälkeen vuonna 2021. Kuopion väestönkasvu perustuu muuttovoittoon ja siirtolaisuuteen. Luonnollinen väestönkasvu on ollut Kuopiossa negatiivinen.

Kuopion kaupungin vuoteen 2040 ulottuva väestösuunnite on laadittu vuoden 2021 aikana. Suunnittelualuetasolla aikajänne ulottuu vuoteen 2030 saakka. Kuopion tavoitteellinen väestönkasvu on väestösuunnitteessa vuoteen 2040 saakka keskimäärin noin 0,8 % ja noin 1 000 asukasta vuodessa. Lähtötietoraportissa esitetään tiedot väestönkehityksestä ja suunnit-
teesta alueittain ja ikäluokittain.

Asuntotuotanto

Asuntoja valmistui 1249 vuonna 2021. Eniten asuntoja valmistui Puijon-
laaksoon, Saaristokaupungin Lehtoniemeen, Hiltulanlahteen ja Keskus-
taan. Vuonna 2022 ennakoidaan valmistuvan noin 1200 asuntoa. Vuoteen 2027 mennessä vahvimpia väestönkasvun alueita ovat Saaristokaupungin Lehtoniemi, Savilahti, Hatsalan alue (Puijonkuppee ja Kotikatu 365), Kes-
kusta, Haapaniemi (Mölymäki), Itkonniemi, Vanha asema ja Hiltulanlahti.

Työpaikat ja yritystontit Kuopion työpaikkakehitys on ollut suotuisaa vuosina 2016–2019. Työpaikkojen määrä kuitenkin väheni 1267 työpaikalla vuonna 2020. Lähtötietoraportissa esitetään toimialakohtaiset työpaikkatiedot koko Kuopion osalta vuodelta 2020 ja alueittain vuodelta 2019. Eniten uusia työpaikkoja muodostui terveys- ja sosiaalipalveluille, kiinteistöalalle ja koulutukseen vuonna 2020. Kuopion keskeisen kaupunkialueen koillisella alueella ja maaseutualueilla työpaikat ovat vähentyneet eniten viime vuosina. Työpaikat ovat lisääntyneet erityisesti Neulamäki-Särkiniemi-Jynkkä -alueella.

Kuopion seudun (Kuopio+Siilinjärvi) yritysten liiketoiminnan kehitys oli koko maan tavoin positiivinen vuonna 2021. Kuopion seudun yritysten liikevaihto kasvoi noin 660 milj. euroa (+8,8 %). Kuopion työttömyysaste on pieni vertailukaupunkien joukossa.

Vapaiden yritystonttien tarjonta painottuu Pieneen Neulamäkeen. Lisäksi yritystontteja on tarjolla Matkuksessa, Kylmämässä, Petosella, Pirtissä sekä yksittäisiä tontteja Leväsellä. Yritystontteja on tarjolla kysyntään nähden vähemmän ja niitä on vapaana vain muutamilla alueilla Kuopiossa.

Asuntotuotannon ohjelmointi

Kuopion kaupunkiseudun MAL-sopimus solmittiin viime syksynä seudun kuntien ja valtion kesken. Tämän sopimuksen mukaan Kuopion tavoitteena on kaavoittaa ja tarjota monipuolisia ja houkuttelevia tontteja rakentajille eri puolilla kaupunkia. Koko seudun vuosittainen asuntotuotantotavoite on noin 1400 uutta asuntoa, josta Kuopion osuus on 1200 asuntoa. Lisäksi Kuopion tavoitteena on monipuolinen asuntotuotanto sekä riittävä ja kasvua tukeva kaava- ja tonttivaranto.

MAL-sopimuksen mukaan noin kolmannes tulevien vuosien asuntotuotannosta tulisi toteutua valtion korkotuettuna vuokra- ja asumisoikeusasuntotuotantona. Kuopiossa tätä ARA-tuotantoa pyritään saamaan ja rakentamaan kaikille uusille asuntotuotantoalueille. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon määrä on toteutunut viime vuosina hyvin tavoitteiden mukaan.

Kuopion asuntotuotanto painottuu vahvaan kerrostalotuotantoon eri alueilla. Vuonna 2021 valmistui yhteensä 1249 uutta asuntoa, joista eniten Puijonlaaksoon, Keskustaan ja Saaristokaupungissa Lehtoniemeen. Asunnoista 68 % oli kerrostaloissa ja loput oli pientalotuotantoa. Korkotuettua ARA-tuotantoa oli 502 asuntoa (40 %), joista 126 oli asumisoikeusasuntoa ja loput vuokra-asuntoja.

Tulevina vuosina asuntotuotannon määrä säilyy korkeana ja vuonna 2022 uusia asuntoja valmistuu noin 1560 asuntoa. Eniten asuntoja valmistuu keskustaan, Saaristokaupunkiin sekä eri puolille kaupunkia vanhoille alueille. Myös ensimmäiset Hatsalan alueen (Puijonkuppee ja Kotikatu 365) asunnot valmistuvat kuluvana vuonna. Saaristokaupungin viimeisellä kaava-alueella, Lehtorinteen alueella, aloitetaan asuntorakentaminen tulevana syksynä.

Vuonna 2023 päästään rakentamaan Savilahdessa uutta Vanhan varikon aluetta, jonka työnimenä on ollut "Lohkare". Tämä alue käsittää noin 1300 uutta asuntoa noin 2000 asukkaalle ja alue tulee olemaan Kuopion asuntotuotannon "kärkialue" tulevina vuosina. Kuluvan vuosikymmenen puolivälissä asuntorakentaminen käynnistyy myös Itkonniemen ja Vanhan aseman alueella sekä myös Kivilammen alueella Leväsellä.

Kuopiossa omakotitalojen rakentaminen painottuu edelleen Hiltulanlahteen, jossa kaupunki luovuttaa 30 - 40 omakotitalotonttia vuodessa tulevien vuosien rakentamista varten. Hiltulanlahden III-alueen rakentaminen käynnistyy vuonna 2023. Tällä alueella on tarjolla myös uusia rivitalotontteja sekä yksityisiä omakotitalotontteja kaupungin tarjonnan lisäksi.

Hiltulanlahden lisäksi kaupungin omakotitalotonttitarjontaa on runsaasti myös maaseututaajamissa ja -kylissä hyvillä paikoilla ja jopa rannoilla. Viimeisimpänä on uusia kaupungin tontteja ollut haettavana Syvänniemeltä ja Pihkainmäestä keväällä 2022, mutta yleisesti maaseudun tontit ovat jatkuvassa haussa ensimmäisen hakukierroksen jälkeen. Maaseututaajamissa ja -kylissä on myös runsaasti yksityisiä tontteja väljempään asumiseen.

Kuopion kasvutavoitteiden toteutuminen edellyttää vahvaa työpaikkakasvua ja korkeana jatkuvaa asuntotuotannon tasoa. Määrätietoista ja ripeää elinkeino- ja asuntoalueiden suunnittelua ja kaavoitusta on myös tulevaisuudessa jatkettava.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän, että kaupunginhallitus hyväksyy 6.6.2022 päivätyn Kuopion väestöä, elinkeinoja ja asumista koskevat lähtötiedot ja asuntotuotannon ohjelmoinnin ja etenemisen muutokset käytettäväksi talousarvion valmistelun ja muun suunnittelun pohjana.

Liitteet

- 3 4759/2022 Kuopion väestö, työpaikat ja asuminen - asumisen rakentamisen eteneminen ja käyttöönotettavat alueet vuosina 2023 - 2027 raportti.pdf
- 4 4759/2022 Asuntorakentamisen etenemiskartta 2023 - 2027.pdf

Valmistelija

Katri Hiltunen

puh. +358 44 718 5050

Marika Huovinen

puh. +358 44 718 5435

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Yleiskaavapäällikkö Heli Laurinen, kaavasunnittelija Marika Huovinen ja asuntotoimenjohtaja Katri Hiltunen esittelevät asiaa kokouksessa.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus hyväksyy apulaiskaupunginjohtajan esityksen.

Päätös

Hankeasiantuntija Marika Huovinen ja yleiskaavapäällikkö Heli Laurinen olivat kokouksessa kuultavina asiakohdassa. He poistuivat kokouksesta kuulemisen jälkeen.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

Kuopion toimitilahankkeiden hankeohje**Toimitilajohtaja ELKO Toimitilajohtaja
Tilapalveluiden toimitilapalvelut**

Kuopion kaupungin toimitilahankkeissa on ollut käytössä kaupunginhallituksen 19.5.2014 hyväksymä Toimitilahankkeiden hankeohje.

Esille on noussut kaupunkitasoisen hankeohjeen päivityksen tarve, jotta voidaan selkeyttää ja yhtenäistää toimintamalleja ja sujuvoittaa hankkeiden etenemistä.

Hankeohjeeseen on nähty tarpeelliseksi tuoda toimitilahankkeiden kustannusvaikutuksia ja kustannusten määräytymistä seuraava osio. Tämä osio on mukana kaikissa hankevaiheissa. Myös päätöksentekoprosessi on päivitetty nykyisen johtamisjärjestelmän mukaiseksi.

Toimitilahankkeiden prosessiin on lisätty tarveselvitystä edeltävä vaihe, palvelutarve / esiselvitys, jossa arvioidaan palvelun järjestämisen ta-
lousraamia ja toteuttamisedellytyksiä. Tähän vaiheeseen liittyy palveluverkkotarkastelu, jossa verkostoa tarkastellaan laaja-alaisesti eri käyttäjäryhmien ja toimijoiden näkökulmasta, ja jossa suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat kattavaan tilannekuvatietoon ja palvelualuerajat ylittävään yhteistyöhön.

Päätösprosessiin on lisätty hankkeiden kaikkien vaiheiden käsittely kaupunginjohtajan johtoryhmässä.

Muita päivytystarpeita ovat olleet hankkeiden toteutusmuotojen variaatioiden lisääntyminen ja niiden mahdollistamat uusien toteutusmuotojen vaihtoehtomallit sekä toimitilahankkeisiin liittyvän termistön sisällön avaaminen yhteisen sanaston luomiseksi.

Hankeohje on ns. ylätasoinen toimintaohje, joka ei sisällä hankevaiheiden yksityiskohtaisen sisällön kuvausta. Tarveselvityksen ja hankesuunnitelman laatimisesta ja sisällöstä on omat ohjeensa, jotka tullaan päivittämään tarvittavilta osin hankeohjeen hyväksymisen jälkeen.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän, että kaupunginhallitus hyväksyy Kuopion kaupungin toimitilahankkeiden hankeohjeen.

Liitteet

5 4838/2022 Toimitilahankkeiden hankeohje 06062022 liitteineen

Toimitilajohtaja Hannu Väänänen ja kaupunginarkkitehti Liisa Kaksonen esittelevät päivitettyä hankeohjetta kokouksessa.

Valmistelija

Liisa Kaksonen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5201

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus hyväksyy toimitilajohtajan esityksen.

Päätös

Kaupunginarkkitehti Liisa Kaksonen ja toimitilajohtaja Hannu Väänänen olivat kokouksessa kuultavina asiakohdassa. He poistuivat kokouksesta kuulemisen jälkeen.

Merkittiin, että jäsen Tiina Kaartinen poistui kokouksesta asiakohdan käsittelyn aikana. Hänen tilalleen pöytäkirjantarkastajaksi valittiin jäsen Salla Maarit Markkanen.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi / lausunto**Työllisyyspalvelujohtaja Pirjo Oksanen
Työllisyyspalvelu**

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 10.6.2022.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kotoutumisen edistämistä ja samalla kumottaisiin voimassa oleva saman niminen laki. Kotoutumista edistäviä palveluita järjestettäisiin osana uutta kunnan kotoutumisohjelmaa sekä muina kotoutumista edistävinä yleisen palvelujärjestelmän mukaisina palveluina. Kunnan kotoutumisohjelma olisi maahanmuuttajien alkuvaiheen kotoutumispalveluiden kokonaisuus, jonka vähimmäisisällöstä säädettäisiin lailla. Kotoutumisohjelmaan sisältyisi vähintään osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi, kotoutumissuunnitelma, uusi monikielinen yhteiskuntaorientaatio, koulutusta, muita palvelutarpeeseen perustuvia kotoutumista ja työllistymistä edistäviä palveluita, ohjausta ja neuvontaa sekä jatko-ohjaus ohjelman päättyessä.

Lakiehdotuksella lyhennettäisiin kotoutumissuunnitelman voimassaolon enimmäisaikaa ja tehostettaisiin jatko-ohjausta työelämään tai yleisiin työllisyys- tai koulutuspalveluihin. Esityksellä lisättäisiin kotoutumissuunnitelmien tavoitteellisuutta ja vahvistettaisiin kotoutumisen edistämisen työelämälähtöisyyttä. Kotoutumisohjelmaan sisältyvään kieli- tai kotoutumiskoulutukseen lisättäisiin kielitaidon päättöttestaus ja omaehtoisten opintojen tukemisen edellytyksiä muutettaisiin siten, että maahanmuuttajan olisi mahdollista suorittaa loppuun kotoutumissuunnitelman voimassaoloaikana aloitettu, työttömyysetuudella tuettava omaehtoinen opintokokonaisuus. Maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkuja tehostettaisiin vahvistamalla osaamisen tunnistamista ja kotoutumiskoulutuksen yhteensovittamista muiden työllisyys- ja koulutuspalveluiden kanssa. Kotoutumista edistettäisiin myös muilla kuin kotoutumisohjelman palveluilla, osana kunnallisia perus- tai työllisyyspalveluita, kansallista koulutusjärjestelmää, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystyöpalveluita taikka järjestöjen, yhdistysten tai yhteisöjen toimintaa.

Lakiehdotuksessa ehdotetaan säädettäväksi viranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä kotoutumisen edistämisessä sekä kotoutumisen edistämisen yhteensovittamisesta ja seurannasta hallinnon eri tasoilla. Kotoutumisen edistämisen valtavirtaistamista ja yhteensovittamista vahvistettaisiin soveltamalla kotoutumisen edistämisen suunnittelu ja kehittäminen yhteen muun valtakunnallisen, alueellisen ja paikallisen suunnittelun kanssa.

Eryteisesti yhteensovittamista tehtäisiin työllisyyden, osaamisen kehittämisen, hyvinvoinnin ja terveyden sekä osallisuuden edistämisen suunnittelun kanssa. Kotoutumisen edistämisen kehittämisen kannalta keskeiset ministeriöt määrittelisivät kukin omaa hallinnonalaansa varten kotoutumisen edistämisen kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet osana hallinnonalaansa toiminnan ja talouden suunnittelua.

Kunnan vastuuta kotoutumisen edistämisestä lisättäisiin ja kunnalle säädetäisiin tehtäväksi laatia osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi sekä kotoutumissuunnitelmat sekä työttömiksi työnhakijoiksi ilmoitautuneille että työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille. Kotoutumislakia koskevalla lakiehdotuksella lisättäisiin erityisesti työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien, kuten kotona lapsia hoitavien vanhempien, tavoittamista kotoutumista edistäviin palveluihin ja vahvistettaisiin kotoutumisen edistämisen monialaisuutta. Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, kuten kiintiöpakolaisten ja alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden, osalta yhteistyö kunnan ja hyvinvointialueen välillä olisi keskeistä ja heille laadittaisiin edellä mainittu arviointi ja kotoutumissuunnitelma monialaisesti.

Kotoutumislakia koskevalla lakiehdotuksella selkeytettäisiin kansainvälistä suojelua saavien kuntaan ohjaamista ja eri viranomaisten vastuita kiintiöpakolaisten vastaanoton alkuvaiheessa. Ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten asumisen ja tuen järjestämisestä tulisi osa hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevaa sosiaalihuoltoa. Esityksellä esitetään muutettavan sosiaalihuoltolakia, vapaasta sivistystyöstä annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia sekä muita kotoutumislakia koskevaan lakiehdotukseen liittyviä lakeja.

Kotoutumislakia koskevan lakiehdotuksen mukaan osa valtion kunnille korvaamista erityiskustannuksista säilytettäisiin nykyisellään ja osa korvattaisiin jatkossa hyvinvointialueille. Esityksen mukaan valtio maksaisi kunnille ja hyvinvointialueille laskennallista korvausta kansainvälistä suojelua saavien vastaanotosta ja kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä. Korvausjärjestelmän yksinkertaistamiseksi osa nykyisin erikseen korvattavista kustannuksista, kuten tulkintamisesta aiheutuneet kustannukset, sisällytettäisiin osaksi laskennallista korvausta. Lisäksi osa kustannuksista, esimerkiksi uuden monikielisen yhteiskuntaorientaation sekä matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelujen järjestäminen, esitetään korvattavan kunnille osana peruspalvelujen valtionosuutta.

Linkki lausuntopyyntöön:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=b454ea3c-8a28-458d-a6ba-8c9253ad5974>

Esitys

Esitän, että Kuopion kaupunki toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yleiset kommentit kotoutumislakia koskevaan lakiehdotukseen

Kuopion kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua kotoutumislainsäädännön uudistamiseen liittyvistä muutoksista.

Kyseessä on laaja-alainen kotoutumisen kokonaisuudistus, jonka tavoitteena on selkeyttää viranomaisvastuita, tavoittaa maahanmuuttajat nykyistä paremmin sekä nopeuttaa kotoutumisprosessia. Lailla halutaan myös edistää hyviä väestösuhteita ja tasa-arvoa kunnissa. Kuopion kaupunki pitää näitä tavoitteita kannatettavina. Kuopion kaupunki kuitenkin korostaa, että kotoutuminen on vahvasti elinvoimapolitiittinen kysymys ja toivoisi, että tämä kytkös näkyisi lakiesityksessä selkeämmin. Tavoitetila kotoutumisessa on loppujen lopuksi osaavan työvoiman saaminen sekä oppilaitosten kansainvälisten opiskelijoiden kiinnittyminen opintoihin ja alueeseen opintojen aikana ja niiden jälkeen. Toivottavaa olisi, että kotoutumisen uudistuksen yhteydessä nostettaisiin tarkasteluun myös muita asiakokonaisuuteen vahvasti liittyviä ratkaisuja kuten esimerkiksi tutkintojen/osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen joustavat käytänteet ja kielitaitovaatimukset. Humanitäärisistä syistä Suomeen tulleiden maahanmuuttajien kanssa tehtävä kotouttamistyö on edellä kuvattua elinvoimapolitiittista kokonaisuutta pienempi, mutta korostuu kuitenkin lakiesityksessä vahvemmin. Kotoutuminen on yksi keskeinen elementti kansainvälistymiskehityksessä ja se tulisi myös näkyä esityksessä vahvemmin.

Kunnan vastuu kotoutumisen edistämisessä kasvaisi uudistuksen myötä merkittävästi. Samaan aikaan kotoutumislainsäädännön uudistamisen kanssa valmistellaan julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämistä vastuun siirtoa kunnille mikä omalta osaltaan vaikuttaa kunnan roolin muuttumiseen ja vastuiden kasvamiseen kotouttamisenkin kokonaisuudessa. Esityksen mukaan kunta vastaisi jatkossa sekä työttömien työnhakijoiden että työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden kotoutumisen edistämisestä. Kuopion kaupunki pitää esitystä kannatettavana. On tärkeää saada koko työikäinen väestö yhdenmukaisen palvelutarpeiden määrittelyn piiriin ja päästä sitä kautta hakemaan yksilöllisiä kotoutumista ja työllistymistä tukevia palveluja ja ratkaisuja.

Kuopion kaupunki haluaa kiinnittää huomiota esitettyyn yksityiskohtaiseen ja pikkutarkkaan säätelyyn. Kotoutumisen tueksi tarvitaan joustavaa lainsäädäntöä, joka huomioi kuntien erilaiset toimintaympäristöt, olosuhteet ja palveluekosysteemit sekä maahanmuuttajien yksilölliset tilanteet ja palvelutarpeet. Tarkan säätelyn riskinä on, että vaikuttavasta kotouttamistyöstä tulee kaavamaisista viranomaistehtävien toteuttamista. Tällaisten riskien mahdollisuudet tulee lainsäädännössä kaikin keinoin välttää.

Soveltamisala

Kotoutumislain uudistuksen taustalla vaikuttaa vahvasti kotoutumisen selonteko, joka on laadittu ajassa ennen Ukrainan sotaa. Kuopion kaupunki kysyykin, onko lainsäädäntöuudistuksessa pystytty riittävästi huomioimaan muuttunut maailmantilanne ja massiivinen tilapäisen suojelun tarve Euroopassa? Nykyisen vastaanotto- ja kotoutumislainsäädännön soveltaminen tilapäisen suojelun tarpeessa olevien henkilöiden auttamiseksi on osoittautunut ainakin alkuvaiheessa haasteelliseksi ja hitaaksi prosessiksi. Kuopion kaupunki katsoo, että kuntaan ohjaamisen ja kustannusten korvaamisen sääntöjä tulisi jatkossa soveltaa kotoutumislain mukaisesti myös tilapäistä suojelua saavien henkilöiden kohdalla. Soveltamisalan laajentaminen yksinkertaistaisi palvelu- ja korvausjärjestelmää, takaisi ajanmukaiset kotoutumista edistävät palvelut yhdenmukaisesti niiden tarvitsijoille sekä varmistaisi kunnille ja hyvinvointialueille työhön tarvittavat resurssit ja asianmukaiset korvaukset.

Määritelmät

Asettautuminen on tuotu lakiesitykseen mukaan uutena määritelmänä. Asettautumisella tarkoitetaan esityksen mukaan viranomaisen toimia, joilla tuetaan kuntaan tulevien maahanmuuttajien kotoutumista kunnan kotoutumisohjelman ulkopuolella. Kuopion kaupunki pitää määritelmän mukaan ottamista kotoutumislainsäädäntöön perusteltuna. Asettautumispalveluiden merkitys korostuu kunnissa erityisesti työperäisen maahanmuuton ja osaajien houkuttelun yhteydessä sekä veto- että pitovoimatekijöinä.

Kuntien välinen yhteistyö

Kotoutumislainsäädäntöön on nostettu vahvasti esille mahdollisuus kuntien väliseen yhteistyöhön kotoutumispalveluiden järjestämiseksi. Kuopion kaupunki pitää esitystä hyvänä. Kuntien välinen yhteistyö tulee jatkossa korostumaan merkittävästi TE-palveluiden mahdollisesti siirtyessä kuntiin. On perusteltua, että TE-palvelut ja kotoutumisen palvelut järjestettäisiin jatkossa yhtenä kokonaisuutena työllisyysalueilla tai jopa työllisyysalueiden välisenä yhteistyönä. Kunnilla tulee kuitenkin olla itsenäinen valta päättää, miten ja kenen kanssa ne kotoutumispalvelut järjestävät. Kuntien välisen yhteistyön tulee kaikessa perustua vapaaehtoisuuteen ja kuntien keskinäiseen sopimiseen.

Kotoutumista edistävien palveluiden tarpeen ilmoitus

Esitykseen on nostettu uutena kotoutumista edistävien palveluiden tarpeen ilmoitus. Ilmoituksen voisi tehdä kunnalle viranomaisen (esim. hyvinvointialue, Kela, poliisi) tai muu henkilö (esim. järjestötoimija tai vapaaehtoistyöntekijä). Kuopion kaupunki pitää esitystä perusteltuna. On tärkeää, että kotoutumisen edistämisen palveluihin oikeutetut henkilöt saadaan kattavasti niiden piiriin.

Ohjaus- ja neuvontapalvelut

Kuntien järjestämisvastuulle lakisääteiseksi tehtäväksi tulisivat myös maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelut. Esityksen mukaan kuntien olisi annettava tietoa eri viranomaisten, oppilaitosten, järjestöjen ym. toimijoiden palveluista. Ohjaus- ja neuvontapalveluja tulisi esityksen mukaisesti järjestää kaikille Suomessa oleskeleville maahanmuuttajille. Kyseessä olevia palveluja on kehitetty ja toteutettu kunnissa Kuopio mukaan lukien jo useamman vuoden ajan hankerahoituksella. Kuopion kaupunki pitää hyvänä, että maahanmuuttajien ohjaus ja neuvontapalvelut vakainaistetaan osaksi kotoutumisen kokonaisuutta VOS-rahoituksen piiriin. On tärkeää, että kunnan vastuulla olevat tieto-, ohjaus- ja neuvontapalvelut muodostavat kattavan ja helposti saavutettavan palvelukokonaisuuden. Kuopion kaupunki haluaa kiinnittää huomiota siihen, että uuteen tehtävään ohjataan kunnille jatkossakin riittävä rahoitus.

Kotoutumista edistävien palveluiden järjestäminen

Esityksessä nostetaan vahvasti esille kotoutumista edistävien palvelujen kahtiajakoisuus. Ensinäkin kotoutumista edistäviä palveluja järjestettäisiin osana kunnan kotoutumisohjelmaa ja toiseksi ns. muina kotoutumista edistävinä palveluina osana kunnan perus- ja työllisyyspalveluita, kansallista koulutusjärjestelmää, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouksia, Kelan palveluita ja kolmannen sektorin palveluita jne.

Kuopion kaupunki pitää perusteltuna lähtökohtaa, jossa kotoutumisen palvelut rakennettaisiin mahdollisimman vahvaan integraatioon perustuen osaksi olemassa olevaa paikallista palvelujärjestelmää ja ekosysteemiä. Kunnan kotoutumishjelmaan kirjattavat kotoutumista edistävät palvelut tulee olla selkeitä, kestoaltaan määräaikaista ja niiden tulee antaa maahanmuuttajille riittävät valmiudet peruspalveluihin integroitumiselle (esimerkiksi ammatillinen koulutus).

Perusmuotoinen tai monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma (12 - 22 §)

Kuopion kaupunki pitää ehdotuksia perusmuotoisen tai monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta perusteltuina. Erityistä huomiota tulee kuitenkin kiinnittää kuntien ja hyvinvointialueiden välisen yhteistyön rakentamiseen.

Päällekkäisen työn tekemisen näkökulmasta monialainen arviointi on perusteltua aina erityisesti kiintiöpakolaisten, ilman huoltajaa alaikäisenä tulleiden, ihmiskaupan uhrien tai muuta kansainvälistä suojelua saavien kohdalla verrattuna erillisiin palvelutarpeen arvioihin. Vastuut tulee kuitenkin määrittellä ja välttää tulkinnanvaraisuuksia esimerkiksi niistä perustelluista syistä, joissa monialaista arviota ei erityisesti haavoittuvien ryhmien osalta tarvitsisi yhteistyössä laatia. On myös tärkeää, että kunta ja hyvinvointialue saavat tehdystä työstä asianmukaisen korvauksen.

Kuopion kaupunki pitää kotoutumisajan lyhentämistä huolestuttavana, vaikka tavoite onkin perusteltu. Työhön ja koulutukseen kykenevät maahanmuuttajat tuleekin ohjata nopeasti eteenpäin ja tukea heidän työelämäänsä kiinnittymistä intensiivisellä polutuksella. Sen sijaan erityistä tukea tarvitsevien osalta kokonaisaika harkinnanvaraisuus huomioiden ei välttämättä tule riittämään. Ko. ryhmässä on usein paljon palvelua tarvitsevia, haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä, joiden tarvittavien kotoutumista edistävien palvelutarpeiden selvittäminen ja palveluiden järjestäminen vie aikaa. Tässä ryhmässä on myös paljon luku- ja kirjoitustaidottomia ja kouluttamattomia henkilöitä. Psykososiaalisen työn merkitys alkuvaiheen kotouttamistyössä korostuu ja näin kuntoutumisen alkuvaiheen palvelut ja valmistautuminen koulutukseen ja työhön tähtääviin palveluihin pitkittyy. Lisäksi muiden viranomaisten alkuvaiheen toimet vievät nykyään pidemmän aikaa kuin aikaisemmin (esimerkiksi henkilötunnusten saaminen kestää useita kuukausia), mikä viivästyttää kotoutumisprosessin käynnistymistä. Kotoutumisajan lyhentäminen ei siis välttämättä tule nopeuttamaan kotoutumista tavoitellusti kaikkien maahanmuuttajien kohdalla. Kotoutumislain uudistuksen tavoitteena tulee olla ennen kaikkea byrokratian ja prosessissa olevien viivytysten purkaminen.

Kotoutumiskoulutus (24 - 25 §) ja omaehtoisen opiskelun tukeminen (26 - 30 §)

Kuopion kaupunki katsoo, että kotoutumiskoulutus on keskeinen osa kotoutumista edistäviä palveluja. TE-palvelut ovat mahdollisesti siirtymässä 2024 kunnille, joten on loogista, että myös vastuu kotoutumiskoulutusten järjestämisestä ja hankkimisesta siirtyisi kunnille. Lakiluonnokseen on hyvin kuvattu kotoutumiskoulutuksen sisältö. Kuopion kaupunki pitää tärkeänä, että polkua kotoutumiskoulutuksesta ammatillisen osaamisen kehittämiseen ja työelämäänsä pystytään tulevaisuudessa vahvistamaan.

On myös tärkeää, että kotoutumiskoulutuksen aikana aloitetut koulutukset pystytään suorittamaan loppuun kotoutumisajan päättymisestä huolimatta. Tämä tulee kuitenkin huomioida tulevassa kuntien työttömyysturvan rahoitusosuuksien määrittelyssä niin, etteivät kunnat joudu kantamaan maksutaakkaa ko. ajan työttömyyspäiväkertymien johdosta.

Yleiset kommentit kunnan kotoutumishjelmaan (11 §) ja monikielinen yhteiskuntaorientaatio (23 §)

Esityksen mukaan kotoutumislaisissa säädettäisiin uudesta kunnan kotoutumishjelmasta. Kunnan kotoutumishjelman tarkoituksena olisi selkeyttää maahanmuuton alkuvaiheen palvelukokonaisuutta maahanmuuttajalle ja kotoutumisen toimijoille sekä varmistaa kotoutumista edistävien palveluiden yhdenmukainen tarjoaminen Suomessa. Kotoutumishjelma tulisi nähdä palvelukokonaisuutena, josta kotoutujalle voidaan valita hänen tarvitsemansa palvelut. Laissa määriteltäisiin myös kunnan kotoutumishjelman sisällöksi maahanmuuttajan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumishjelman laadinnan, monikielisen yhteiskuntaorientaation, koulutusta ja palveluita, ohjelman aikaista ohjausta ja neuvontaa, kotoutumiskoulutuksen sisältäen kielitaidon päättöarvioinnin sekä ohjelman päättyessä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen päättöarvioinnin sekä jatko-ohjausta työ- ja elinkeinoelämään, koulutukseen tai tarpeellisiin palveluihin.

Kuopion kaupunki pitää kunnan kotoutumishjelman lähtökohtia ja siihen sisällytettäviä palveluja perusteltuina. Palvelukokonaisuutta rakennettaessa on kuitenkin huomioitava enenevässä määrin muista kuin humanitaarisista syistä maahan tulleet (esimerkiksi kansainväliset opiskelijat). Kotoutumishjelmaan sisällytettävien palveluiden suhde TE-palvelut 2024 -kokonaisuudessa määriteltäisiin järjestämisvastuisiin ja palveluihin jää kuitenkin vielä auki. Ohjelmaan sisällytettävät palvelut kaipaavat vielä avaamista ja tarkempaa määrittelyä, jotta kokonaisuus olisi paremmin ymmärrettävä ja päällekkäisten palveluiden rakentamiselta välttyttäisiin.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio olisi kotoutumislaisissa uusi tehtävä, jonka tavoitteena on lisätä maahanmuuttajien tietoisuutta suomalaisesta yhteiskunnasta. Kuopion kaupunki pitää tärkeänä tällaisen palvelun lisäämistä kotoutumista edistävien palveluiden joukkoon.

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palvelut (3 luku)

Kuopion kaupunki pitää perusteltuna esitystä, jolla vastuu alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palveluista siirretään hyvinvointialueille jo vuoden 2023 alusta lukien sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden varmistamiseksi ja kohderyhmän sosiaalihuollon palveluihin kiinnittämiseksi. Myös perheryhmäkotien luonnollinen paikka on hyvinvointialueilla. Yhteistyö ja tietojen vaihto hyvinvointialueiden ja kuntien välillä on kuitenkin tärkeää varmistaa mm. lasten ja nuorten koulunkäynnin sujuvuuden takaamiseksi.

Kuntaan ohjaaminen (4 luku)

Kuopion kaupunki katsoo, että maahanmuuttajien ohjaaminen kuntiin vaatii nyt ja tulevaisuudessa vahvaa alueen kuntien, hyvinvointialueen, ELY-keskuksen, Migrin ja mahdollisen vastaanottokeskuksen välistä ennakointi-, suunnittelu- ja verkostoyhteistyötä. On varmistettava, että tieto kaikista kuntaan ohjautuvista maahanmuuttajista tulee kuntaan suoraan ja viipymättä kunnan nimeämälle vastuutaholle.

Esityksen mukaan kunnan olisi laadittava jatkossakin ELY-keskuksen kanssa sopimus kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. ELY-keskuksen olisi Migrin esityksestä ohjattava kuntapaikoille pakolaistaustaisia henkilöitä. Muut maahanmuuttajat voisivat muuttaa kuntaan vapaasti tai esimerkiksi VOK:n avustamana. Kuntakorvauksia ei jatkossa sidottaisi kunnan ja ELY-keskuksen väliseen sopimukseen. Kuopion kaupunki pitää esitystä kokonaisuudessaan perusteltuna. Sopimuksen toimeenpanoon tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota, jottei se jäisi kuolleeksi kirjaimeksi.

Kunnan, hyvinvointialueen ja valtion tehtävät (5 - 7 luvut)

Kunnalla olisi esityksen mukaan yleis- ja yhteensovittamisvastuu kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta. Kunnan vastuista on lakiesityksessä säädelty varsin yksityiskohtaisesti. Kunnan olisi laadittava asiaan liittyvä toimenpideohjelma tai sisällytettävä asia kunnan muuhun asiakirjaan. Lisäksi kunnan tulisi asettaa laissa määrittelyn mukainen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä edistämään maahanmuuton ja kotouttamisen suunnittelua ja toimeenpanoa sekä edistämään hyviä väestösuhteita.

Kuopion kaupunki katsoo, että kotoutumisen laaja kokonaisuus tarvitsee pitkäjänteistä suunnittelua ja suunnitteluasiakirjan. Epäselväksi kuitenkin jää, miksi kunnassa tarvitaan sekä kunnan kotoutumishjelma että toimenpideohjelma. Voitaisiinko näitä kokonaisuuksia yhdistää? Kunnissa toimii jo nykyisellään erilaisia maahanmuuttoa ja kotoutumista edistäviä työryhmiä ja foorumeja, joten tältä osin esitys ei tuo uutta nykytilaan verrattuna.

Lakiesityksen mukaan kunnan tulee myös raportoida ELY-keskukselle asiakokonaisuudesta jatkossa vähintään kahden vuoden välein. Kuopion kaupunki katsoo, että kotouttamistyön tulee perustua pitkäjänteiseen suunnitteluun ja toteuttamiseen, joten raportointi, joka käytännössä tarkoittaisi kunnan kotoutumishjelmaa, valtuuskausittain nähtäisiin riittävänä.

Kuopion kaupunki katsoo, että hyvinvointialueen rooli kotoutumisen edistämässä on lakiesityksessä hyvin perusteltu. On ensiarvoisen tärkeää luoda kuntien ja hyvinvointialueiden välille toimiva yhdyspinta ja varmistaa asiakkaiden tarpeisiin vastaavien palveluiden tarjoaminen ja yhteensovittaminen monialaisen yhteistyön avulla. On myös perusteltua, että monialaisuus näkyy kuntaan ohjaamisen sääntelyssä, jossa huomioidaan eri viranomaisten roolit ja tuodaan vahvasti esille kunnan ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö. Jo vastaanoton valmistelussa on tärkeää pyrkiä arvioimaan mahdollisia sosiaali- ja terveystarpeita sekä huomioida, että sote-ammattihenkilön tulee olla ensivastaanottotilanteessa paikalla, jos henkilön ennakoitu palvelutarve sitä edellyttää.

Sosiaalihuollon arvio käytettävissä olevien tietojen perusteella on merkityksellinen ja näin ollen tietojen välittäminen ja kuuleminen on välttämätöntä.

Kuopion kaupunki haluaa tähdentää, että kuntien ja hyvinvointialueiden vastuut tulee määritellä tarkasti ja välttää tulkinnanvaraisuuksia. Samoin maksettavat korvaukset molemmille osapuolille tulee määritellä kattavasti, eivätkä ne saa olla toisiaan poissulkevia.

Valtakunnan tasolla vastuu kotouttamisen edistämisen kokonaisuudesta olisi esityksen mukaan jatkossakin työ- ja elinkeinoministeriöllä. Vastuuseen ei nykytilanteeseen verrattuna olisi tulossa muutoksia, joskin TEM:n tehtäviä tarkennettaisiin lainsäädännössä. ELY-keskusten tehtäväksi säädettäisiin kotoutumisen ja asettautumisen edistämisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen, seuranta ja valvonta. Kuopion kaupunki ei näe ristiriitaa kunta-alue-valtio-tasojen välisessä tehtäväjaossa, joskin eri toimijoiden roolituksia ja syntyviä yhteistyöpintoja on syytä täsmentää vielä merkittävästi. On myös tärkeää varmistaa ministeriöiden välisen yhteistyön jouhevuus asiakokonaisuudessa.

Valtion korvaukset (8 luku)

Esityksen mukaan merkittävä osa kunnille ja hyvinvointialueille maksettavista korvauksista siirrettäisiin valtionosuuksien tai laskennallisesti maksettavien korvauksien sisään. Muun muassa tulkitsemiskustannukset sekä uusien palveluiden kuten ohjaus- ja neuvontapalveluiden ja yhteiskuntaorientaation kustannukset siirrettäisiin em. korvauksien sisään. Kuopion kaupunki katsoo, että maksatuksen yksinkertaistaminen ja byrokratian vähentäminen on hyvä päämäärä. On kuitenkin ensiarvoisen tärkeää, että valtionosuuksien ja laskennallisten korvausten sisälle siirrettävät kustannukset vastaavat todellisia kustannuksia ja huomioivat asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet.

Tiedonsaanti ja tietojärjestelmä (9 luku)

Kuopion kaupunki pitää tärkeänä, että eri toimijoiden välinen tiedonkulku turvataan lakiuudistuksessa. Tiedonkulku ja tiedolla johtamisen mahdollisuudet tulee varmistaa laajasti kotouttamis-, työllisyys-, koulutus-, elinvoima-, sosiaali- ja terveystietojärjestelmien kokonaisuudessa.

Tiedon tulee siirtyä asiakkuuden mukana eri viranomaisten välillä jouhevasti. Asiakastietojen käsittely ja kotoutumisen edistämisen valtakunnallisen tietovarannon / tietojärjestelmäpalveluiden huomioiminen lakiehdotuksessa omana lukunaan on siksi perusteltua.

Erityisesti kansainvälistä suojelua saavien osalta viranomaisten yhteistyö ja tiedonsaanti on merkittävässä roolissa. Jo vastaanoton valmisteluun liittyvä tiedonvaihto ja hyvinvointialueen sote-toimijoiden kuuleminen on keskeistä vastaanoton ja kuntaan tulon onnistumisessa ja sote-tarpeiden tunnistamisessa. Kuopion kaupunki katsoo, että tiedonkulussa eri toimijoiden välillä olevat haasteet ja hidasteet olisi tärkeä ratkoa jo ennen uuden lainsäädännön toimeenpanon alkua.

Valmisteilla oleva TE-palvelut 2024 uudistus tuo merkittäviä muutoksia myös työllisyyspalveluiden tietietovaranto- ja järjestelmäratkaisuihin. Kuopion kaupunki huomauttaa, että työllisyys- ja kotoutumispalveluiden yhteys on tulevaisuudessa niin merkittävä, että olisi tarkoituksenmukaista ratkaista näihin liittyvät tietojärjestelmäkysymykset yhtenä kokonaisuutena.

Yleiset kommentit muihin lakiehdotuksiin

Kotouttamisen edistämiseen liittyvä järjestämisvastuu ja tehtävät siirtyvät uudistuksessa kuntiin. Kuntien tilanne ja toimintaympäristö on hyvin erilainen niin asiakasmäärien kuin palveluverkoston ja käytössä olevien resurssienkin suhteen. Lakiesitys lähtee kuitenkin yksityiskohtaisesta säätelystä. Kuopion kaupunki katsoo, että kunnille tulisi antaa enemmän liikku- ma- ja toimintavapauksia lakisäästeisten tehtävien hoitamisessa. Kunnat tuntevat alueensa tilanteen ja mahdollisuudet parhaiten ja pystyvät näin rakentamaan kokonaisuuteen parhaiten soveltuvan palveluekosysteemin ja toimintamallit.

Kotoutumislain uudistus nivoutuu tiukasti valmisteilla olevaan TE-palvelut 2024 uudistukseen. Kuopion kaupunki katsoo, että näiden kahden laaja- alaisen uudistuksen vahvempi yhteensovittaminen jo valmisteluvaiheessa olisi molemmille uudistuksille eduksi.

Kotouttavan sosiaalityön määritelmä tulisi lisätä sosiaalihuoltolakiin kotou- tumista edistävien palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi hyvinvointialueella.

Vaikutusten arviointi ja muut perusteluja koskevat huomiot

Kotoutumislain uudistus on monitahoinen muutos, joka kytkeytyy laaja- alaisesti eri ministeriöihin. Sosiaali-, terveys- ja työllisyyspalvelujen ohella tarkasteluun olisi hyvä nostaa myös mm. turvallisuuteen ja yhdyskunta- rauhaan, osaamisen ja yrittäjyyden kehittämiseen sekä innovaatiotoimin- taan liittyvät yhdyspinnat. Eri ministeriöiden välinen yhteistyö on edellytys kotoutumistyön onnistumiselle. Kuopion kaupungin näkemyksen mukaan tämä ei näy kokonaisuuden rakentumisessa ja vaikutusten arvioinnissa riittävästi.

Kotoutuminen on ekosysteemin onnistumisen varassa. Olisi toivottavaa, että järjestämisvastuussa olevalla kunnalla olisi myös lain suomaa valtuu- tusta ohjeistaa/tuupata alueen muita toimijoita haluttuun yhteisen tekemi- sen suuntaan.

Esityksestä arvioidaan aiheutuvan taloudellisia vaikutuksia organisaatiouu- distuksista, palvelujärjestelmän ja rahoitusjärjestelmän muutoksista joh- tuen. Taloudelliset vaikutukset kohdistuisivat etenkin valtioon, kuntiin, hy- vinvointialueisiin ja maahanmuuttajiin. Organisaatiomuutoksista ja lakisää- steisten tehtävien uudelleen organisoimisesta merkittävimmät ovat sote- uudistus sekä valmisteilla olevat TE-palvelut 2024 uudistus ja sosiaalitur- vauudistus. Näillä uudistuksilla on vahva kytkös kotoutumisen edistämisen kokonaisuuteen, ja vaikutukset syntyvätkin kaikkien näiden uudistusten yhteisvaikutusten kautta. Kotoutumisen edistämisen palvelujärjestelmän piiriin olisi myös tulossa nykyistä enemmän maahanmuuttajia.

Kuopion kaupunki haluaa korostaa, että em. uudistukset tulee valmistella ja toteuttaa niin, että niiden sidokset ja vaikutukset toisiinsa sekä kuntien asemaan huomioidaan etupainotteisesti. Valmistelutyössä tulee myös huomioida asiakasmäärien kasvusta johtuva resurssien lisätarve nykytilanteeseen verrattuna.

Organisaatiouudistusten vaikutuksia arvioitaessa korostuu kuntien ja hyvinvointialueen yhdyspinnan toimivuus ja tarkoituksenmukainen keskinäinen työnjako. Kotoutumistyön vaikuttavuus erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajien kohdalla syntyy tämän yhteistyön kautta. On tärkeää, että kunnat ja hyvinvointialueet pystyvät sopimaan yhdyshenkilöistä ja yhteistyömalleista joustavasti paikallinen toimintaympäristö huomioiden. Kotoutumiskorvaukset jakautuisivat esityksen mukaan kuntien ja hyvinvointialueiden kesken niiden vastuulla olevien tehtävien suhteessa. Koska kustannusten joko tehtäisiin lähtötilanteessa laskennalliselta pohjalta, pitää Kuopion kaupunki tärkeänä, että korvausten oikeudenmukaista kohdentumista seurataan lainsäädännön voimaantulon jälkeen. Tarvittaessa jakoperusteisiin on pystyttävä palaamaan uudelleen. On myös tärkeää, että korvausten tasoa arvioidaisiin tarvittaessa uudelleen vähintäänkin uusien tehtävien osalta toiminnan käynnistymisen ja tosiasiallisten kustannusten selkeytymisen jälkeen.

Palvelujärjestelmässä tapahtuvat muutokset aiheutuvat pääsääntöisesti viranomaistehtävien järjestämisvastuiden uudelleen määrittelyn kautta. Kuten jo aiemmin on todettu, tässä muutoksessa kuntien vastuut kasvavat. Uusien valtiosuustehtävien myötä kunnilta odotetaan nykyistä tehokkaampia ja nopeampia toimia kotoutumisen edistämiseksi. Tässä tehtävässä onnistuminen vaatii osaamista ja riittävää henkilöstöresurssia ja näiden kehittämiseen kunnissa tulee panostaa.

Kuopion kaupunki pitää haasteellisena sitä, että kotoutumisen edistämiseen liittyvät uudistukset palvelujärjestelmään tulevat toteutettavaksi kahdessa vaiheessa: ensin sote-uudistuksen vaatimien muutosten kautta vuoden 2023 alusta lukien ja toiseksi rinnakkain valmisteilla olevan TE-palvelut 2024 uudistuksen kanssa.

Tätä organisaatiouudistuksen kaksivaihteista toteutumista ei ole juurikaan huomioitu esityksessä. Kaksivaiheisuus aiheuttaa osalle kunnista Kuopio mukaan lukien ylimääräisiä kustannuksia mm. uusien järjestelmien kehittämisen takia. Esityksessä todetaan, että valtakunnallinen tietojärjestelmä tulisi vasta vuonna 2025, mutta kunnat joutuvat ratkaisemaan asiakastietojen hallintaan liittyvät järjestelmäkysymykset jo 1.1.2023 alkaen. Herää kysymys mihin valtakunnallista järjestelmää enää tarvitaan, kun kunnat joutuvat satsaamaan sen kehittämiseen ja käyttöönottoon jo aiemmin? Kuopion kaupunki tähdentää, että on ensiarvoisen tärkeää saada kuntiin yksityiskohtaiset tiedot/määrittelyt siitä, mitä ja miten asiakastietoja valtakunnalliseen tietovarantoon tulee jatkossa toimittaa. Nämä tiedot tarvitaan pikaisesti järjestelmäkehitystä varten.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia valtiosuusjärjestelmään ja kotoutumislain nojalla maksettaviin laskennallisiin ja erikseen haettavaan korvauksiin. Pääsääntö olisi, että erikseen haettavia korvauksia olisi nykyjärjestelmään verrattuna selvästi vähemmän, jolloin valtiosuusien ja laskennallisten korvausten merkitys korostuisi. Kuopion kaupunki pitää järjestelmän yksinkertaistamista tervetulleena muutoksena.

Muutoksesta aiheutuvia tosiasiallisia vaikutuksia on kuitenkin tässä vaiheessa mahdotonta arvioida. Esityksen vaikutusten arvioinnissa todetaan, että kunnissa ei ole juurikaan seurantatietoa laskennallisten korvausten käytöstä. Näin siksi, että kunnille maksettu laskennallinen korvaus on ollut osa kunnan kokonaistuloja, eikä sitä ole erikseen jaoteltu kotoutumista edistävien palveluiden järjestämiseen. Kuopion kaupunki tähdentää, että vaikutuksen arviointia tulee tehdä pitkäjänteisesti lain voimaantulon jälkeenkin sekä valmistautua korjaamaan mahdollisia valuvikoja aktiivisesti.

TE-palvelut 2024 uudistukseen liittyvässä lausunnolla olevassa lakipaketissa ehdotetaan muutoksia kuntien työttömyysturvaan koskevaan rahoitusvastuuseen. Kyseisen lakiesityksen mukaan työmarkkinatuki ja siihen liittyvä lapsikorotus maksettaisiin valtion varoista kolmen ensimmäisen vuoden ajan kansainvälistä suojelua saavien maahanmuuttajien (pakolaiset, turvapaikanhakijat, oleskeluluvan tosiasiallisen suojelun perusteella saaneet) ensimmäisestä kotikuntamerkinästä sekä muiden kotoutumislain piiriin kuuluvien kohdalla yhden vuoden ajan ensimmäisestä kotikuntamerkinästä. Kotoutumislain piirissä olevien maahanmuuttajien kohdalla kuntien rahoitusvastuu kevenisi näin ollen ensimmäisten vuosien ajalta. Kuopion kaupunki pitää tätä menettelytapaa hyvänä.

Valmistelija

Pirjo Oksanen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 1711

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus hyväksyy työllisyyspalvelujohtajan esityksen.

Päätös

Keskustelun kuluessa jäsen Minna Reijonen esitti jäsen Mika Walliuksen kannattamana, että lausuntoon lisätään kohtaan kotoutumista edistävien palveluiden järjestäminen: "kelan palveluita ja kolmannen sektorin palveluita, KOTIUTTAMISEEN TÄHTÄÄVÄ AVUSTUSPALVELU jne."

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu muutosehdotus, josta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti äänestettäväksi asiassa siten, että ne, jotka ovat kaupunginjohtajan tekemän ehdotuksen kannalla äänestävät JAA ja ne, jotka ovat jäsen Minna Reijosen tekemän ehdotuksen kannalla äänestävät EI. Äänestysehdotus hyväksyttiin.

Nimenhuutoäänestyksellä suoritettussa äänestyksessä annettiin yhden jäsenen poissa ollessa 8 jaa-ääntä (Eskelinen, Koskinen, Eskelinen-Fingerroos, Kantele, Kosunen, Linnanmäki, Markkanen ja Niiranen) ja 2 ei-ääntä (Reijonen ja Wallius), joten kaupunginhallitus oli hyväksynyt kaupunginjohtajan tekemän ehdotuksen.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

§ 185

Asianro 12/00.02.01/2022

Kaupunginhallituksen tiedonantoja 6.6.2022

Kh:lle saapuneet kirjeet yms.:

- 12/2022-35 Vaalijalan kuntayhtymän hallituksen kokouksen 25.5.2022 pöytäkirja.
- 12/2022-35 Sansia Oy:n hankintapäätös 24.5.2022: Kuopion kaupungin vartiointi- ja turvapalvelut.
- 5907/2021 Pöytäkirjanote Pohjois-Savon aluepelastuslautakunnan päätöksestä 25.5.2022 §45: Varallaoloasiakokonaisuus, työtuomioistuimen ratkaisun johdosta.
- 8023/2021 Itä-Suomen aluehallintoviraston päätös 30.5.2022 (ISAVI/2702/2021): Kuopion materiaalikeskuksen toiminnan olennainen muuttaminen ja ympäristöluvan tarkistaminen jätteenkäsittelyn BAT-päätelmien johdosta sekä toiminnan aloittamislupa, Kuopio.
- Jäljennös kaupunkiympäristön palvelualue.
- 11051/2021-12 Kuopion vanhusneuvoston kirje 4.3.2022 toimintatilojen käyttömaksuista. Kirje jaetaan sähköisesti viiteaineistona kaupunginhallituksen kokoukseen osallistujille.
- 185/2022 Pöytäkirjajäljennös yhteistoimintamenettelystä 31.5.2022 koskien henkilöstön siirtymistä liikkeen luovutuksella Pohjois-Savon hyvinvointialueelle.

Seuraavien kokousten pöytäkirjat:

- Pohjois-Savon aluepelastuslautakunta 25.5.2022.

Seuraavat elinvoima- ja konsernipalvelujen viranhaltijoiden päätökset 25.5. - 1.6.2022:

Asiakirjan nro	Päätöksentekijä	§ / vuosi	Päätöspvm	Otsikko
12167/2021-16	Hallintojohtaja	8 § / 2022	22.4.2022	Liike Nyt valtuustoryhmän ennakosuunnitelman hyväksyminen 1.1. - 31.12.2022
12167/2021-15	Hallintojohtaja	7 § / 2022	22.4.2022	Kristillisdemokraattien valtuustoryhmän ennakosuunnitelman hyväksyminen 1.1. - 31.12.2022
12167/2021-14	Hallintojohtaja	6 § / 2022	22.4.2022	Vasemmiston valtuustoryhmän ennakosuunnitelman hyväksyminen 1.1. - 31.12.2022
4889/2022-1	Markkinointijohtaja	11 § / 2022	31.5.2022	Oppilaitosyhteistyö 2022
6366/2021-6	Markkinointijohtaja	10 § / 2022	30.5.2022	UG Kuopio - sosiaalisen median sisältökonsepti
4720/2022-1	Työllisyyspalvelujohtaja	32 § / 2022	25.5.2022	Palveluntuottajaksi hyväksyminen Osaamispolulta työmarkkinoille -palveluun / Mestar Kuopio Oy

Vaikutusten arviointi

-

Viiteaineisto 2 12/2022 Kuopion vanhusneuvoston kirje 4.3.2022

Valmistelija

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus merkitsee edellä olevat asiat tiedoksi ja päättää, etteivät ne anna aihetta enempiin toimenpiteisiin ja ettei edellä mainituissa pöytäkirjoissa olevia päätöksiä oteta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

